

Kaupunginhallitus
Pormestaristo
Toimialajohtaja ja kansliapäällikkö
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä
Valtuustoryhmät ja niiden puheenjohtajat
Helsingin vammaisneuvosto (tiedoksi)

Kyseessä on Helsingin kaupungin vanhusneuvoston hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen versio.

Vanhusneuvoston kannanotto STADIN IKÄOHJELMAA TÄYDENNETTÄVÄ

Vanhusneuvosto on tyytyväinen Stadin ikäohjelman valmisteluun siltä osin, että kaikille neuvoston jäsenille on tarjottu mahdollisuutta osallistua valmistelukokouksiin. Valmistelumateriaalia on jaettu kaikille neuvoston jäsenille. Materiaali on kuitenkin ollut osin vaikeaselkoista ja valmisteluaikataulu niin nopea, että se on heikentänyt todellisia vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Neuvoston jäsenet ovat myös osallistuneet asukkaille järjestettyihin tilaisuuksiin. Asukkaiden osallistumismahdollisuuksista heitä koskevien palvelujen suunnitteluun on kuitenkin tiedotettava siten, että tieto saavuttaa ne, joille se on tarkoitettu. Tiedottamisessa tulee käyttää monipuolisia kanavia, kuten radiota ja ilmaisjakelulehtiä. Stadin ikäohjelman valmistelun asukastilaisuudet syksyllä 2018 olivat hyvä idea. Kiireinen aikataulu ja tiedottaminen vain verkon kautta aiheutti sen, että tilaisuuksissa oli varsin vähän osallistujia ja heistä suuri osa järjestöaktiiveja. **Jatkossa ikääntyneille tarkoitetuista tilaisuuksista tulee tiedottaa niin, että sillä suurella joukolla ikääntyneitä, jotka eivät seuraa sähköistä tiedottamista, on yhdenvertaisuuslain ja kuntalain edellyttämät tosiasialliset mahdollisuudet saada tieto tilaisuuksista ja osallistua niihin.**

Neuvosto on saanut 13.11.2018 esittelyn, jossa kuultiin ikäohjelmaan mukaan valitut toimenpiteet.

Stadin ikäohjelma on vanhuspalvelulain (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloustamukainen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi, 28.12.2012/980). Lain 5§:ssa todetaan, että ohjelmassa on:

”...1) arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä;

20.12.2018

- 2) määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itseenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi;
- 3) määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi;
- 4) määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä
- 5) määriteltävä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa.

Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa, kuntalain (365/1995) 65 §:ssä tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa sekä terveydenhuoltolain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua raporttia ja hyvinvointikertomusta.”

Ei riitä, että ohjelmassa vain toistetaan esim. toimialojen taloussuunnitelmissa olevia asioita. Vanhusneuvosto esittää ohjelman täydentämistä siten, että

- siihen lisätään jatkossa esitettävät asiat ja
- **näistä esitetään vuosille 2019, 2020 ja 2021 konkreettiset, etenevät tavoitteet, joita kaupunginhallitus, -valtuusto, toimialalautakunnat ja vanhusneuvosto voivat seurata.** *Esimerkiksi näin: Seniori-efon palveluajkoja laajennetaan siten, että vuonna 2019 palvelu toimii viikonloppuisin päivällä ja vuonna 2020 ympärivuorokautisesti (24/7).”*

Muistiystävällinen/ikäystävällinen Helsinki

- Lähipalvelujen (laajasti käsitettynä) turvaaminen.
- Ikääntyneiden kuntoutus monimuotoisesti (laitos- ja kotikuntoutus) kotona asuminen ja parhaan mahdollisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja turvaamiseksi.
- Palveluiden turvaaminen yksilöllisten tarpeiden perusteella.

lätöntä asumista

- Asumisen monimuotoisuuden turvaaminen. Koti ei aina ole paras paikka. Laitoshoidon (ympäri vuorokautisen hoidon) turvaaminen sitä tarvitseville.
- Asumisen kustannukset Helsingissä ovat haaste pienituloiselle ikäihmiselle. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus on turvattava.
- Palveluasumisen maksut ovat kohtuuttomia. Neuvonta ja ohjaus esim. maksujen kohtuullistamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuudesta tulee saada voittavammaksi ja sen soveltaminen arjen käytänteeksi.
- Yhteisöllisyyttä tukevaa asumista/palveluasumista kaikille sitä haluaville.
- Palvelukeskustoiminnan turvaaminen ennaltaehkäisevänä kaupungin palveluna.

Tieto käyttöön ja vauhtia digiloikkaan

- Kasvokkain tapahtuvan palveluohjauksen turvaaminen.

- Seniori-infon palveluaikojen laajentaminen v. 2019 viikonloppuisin klo 10-16 ja vuonna 2020 v. 2020 ympärivuorokautiseksi (24/7).
- Seniori-infoa tulee käyttää entistä enemmän myös asiantuntijatahona.
- Digiohjaus on toteutettava pääsääntäisesti julkisen vallan toimesta, kolmannen sektorin ja järjestöjen tukemana. Kaikilla ei ole osaavia omaisia turvaamassa arkea.

Voimaa vaikuttamiseen ja osallisuuteen

- Vanhusneuvostojen toiminnan vahvistaminen.
- Yhdistysten kokoontuminen ja vertaistoiminta turvattava, maksuttomat kokoukset ja tilat.
- Vanhusasiamiestoiminnan käynnistäminen Helsingissä.
- Ikääntyneiden osallistaminen potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiseen ja vahvistamiseen (kotihoidossa ja kotipalveluissa erityisesti, erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kesken esim. kotiutusvaiheessa ja siirryttäessä ympärivuorokautiseen hoitoon).
- Asiakasraatitoiminnan vahvistaminen perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa.
- Ikäohjelman jalkauttaminen ja myöhemmin seuranta asukastilaisuuksissa. Jotta eläkeikäiset saavutetaan riittävän laajasti, tilaisuuksista on tiedotettava hyvissä ajoin painetussa muodossa, ainakin Helsinki-Info-lehdessä ja Metro-lehdessä, *sekä radion kautta*.

Luotuja liikkumaan

- Julkisen liikenteen maksuista poistettava aika- ja ikärajoitus ja se on saatava myös muuten kuin "kertalippuna". Vaikuttamista HSL:n suuntaan.
- Ikääntyneiden liikkumisen turvaaminen: liikuntapaikat sisällä ja ulkona, puistonpenkit, ohjattu ikääntyneille kohdennettu kohtuuhintainen liikuntatarjonta.
- Kuljetuspalvelujen turvaaminen ikääntyneille. Palvelujen on oltava asiakkaiden yksilölliset tarpeet (esim. muistisairaus) huomioon ottavaa ja inhimillistä. Asiakkaat eivät saa joutua kärsimään kilpailutuksesta.

Vanhusneuvoston puolesta

Laura Varjokari
puheenjohtaja

Outi Paulig
sihteeri